

Пәні бойынша оқыту
бағдарламасының (Syllabus)
титулдық парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/37

Қазақстан Республикасының білім және ғылым министрлігі

С.Торайғыров атындағы Павлодар мемлекеттік университеті

Химиялық технологиялар және жаратылыстану факультеті

Биология және экология кафедрасы

5В060700 – Биология, 5В060800 – Экология мамандықтардың
студенттеріне арналған
Кәсіби қазақ тілі

ПӘНІ БОЙЫНША ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)

Павлодар

Пәні бойынша оқыту бағдарламасын
(Syllabus) бекіту парағы

Нысан
ПМУ ҰС Н 7.18.3/38

БЕКІТЕМІН

ХТЖЖФ деканы

_____ Ахметов Қ.Қ.

2012 ж. «___» _____

Құрастырушы: б.ғ.к., доцент Оспанова А.К. _____

Биология және экология кафедрасы

5B060700 – Биология, 5B060800 – Экология мамандығының күндізгі оқу нысанындағы студенттеріне арналған

Кәсіби қазақ тілі

ПӘНІ БОЙЫНША ОҚЫТУ БАҒДАРЛАМАСЫ (SYLLABUS)

Бағдарлама «___» _____ 2012 ж. бекітілген жұмыс оқу бағдарламасының негізінде әзірленген

2012ж. «___» _____ кафедра отырысында ұсынылған № _____ хаттама.

Кафедра меңгерушісі _____ Ш.М.Жумадина 2012 ж. «___» _____

Химиялық технология және жаратылыстану факультет оқу-әдістемелік

кеңесімен құпталған 2012ж. «___» _____ № _____ хаттама

ОӘК төрағасы _____ Р.Ж.Нургожин

1 Оқытушы туралы мәліметтер:

Биология және экология кафедрасы
Химиялық технологиялар және жаратылыстану факультеті
б.ғ.к., доцент Оспанова Айнаш Кенжешовна:
Тел. (8-7182) 67-36-87
Қабылдау уақыты: сейсенбі – 11⁰⁰- 15⁰⁰, 356 аудитория

2 Пән бойынша мәлімет:

биология және экология мамандығына қатысты сөйлеу құралы ретінде емін-еркін меңгеріп, ауызша, жазбаша әдет-дағдыларын қалыптастыру, мамандығына сәйкес білімді игеріп, дүниетанымдық ой-өрісін дамытуды қазақша тілдік деңгейде меңгеру

3 Пәннің ауқымдылығы

Семестр	Кредиттер саны	Аудиторияда өтетін сабақтардың сағаттар саны						Студенттің өздік жұмыстарының сағат саны		Бақылау түрі
		барлығы	дәріс	тәжірибе	зертханалық	студиялық	жеке	барлығы	СРСП	
3	2	90		30		-	-		60	Емтихан
Пәннің жалпы ауқымдылығы										

4 Пәннің мақсаты мен міндеттері

Мақсаты биология және экология мамандығына қатысты сөйлеу құралы ретінде емін-еркін меңгеріп, ауызша, жазбаша әдет-дағдыларын қалыптастыру, мамандығына сәйкес білімді игеріп, дүниетанымдық ой-өрісін дамытуды қазақша тілдік деңгейде меңгеру, тіл үйренушінің кәсіби лексика мен биология және экология мамандығына байланысты терминдерді меңгеріп, іс жүзінде пайдалану дағдысын қалыптастыру.

Міндеттер:

ауызша және жазбаша кәсіби салада сөйлеу тәртібі мен мәдениетінің деңгейін көтеру;

қажетті стильдік әлеуметтік кәсіби білім қалыптастыру;

коммуникацияның әртүрлі формалары мен түрлері бойынша сөйлеу тәртібінің сөйлеу тәртібінің стратегиясы мен тактикасы саласында шеберлік икемін игеру;

Студент біліуі керек:

кәсіби қазақ тілі пәнінің тілдік теориясын;

биология, экология мамандығы бойынша қолданылатын терминдердің қолданыс жиілігін;

биология, экология мамандығы бойынша қолданылатын кәсіби сөздердің ситуациялық жағдайлардағы қолданысын;

кәсіби қызмет саласындағы тілдік, стильдік сауаттылықтың болуы.

5 Пән бойынша студент нені білу керек және студент нені істей білу керектігі туралы:

кәсіби қазақ тілі пәнінің тілдік теориясын;

□ биология, экология мамандығы бойынша қолданылатын терминдердің қолданыс жиілігін;

□ биология, экология мамандығы бойынша қолданылатын кәсіби сөздердің ситуациялық жағдайлардағы қолданысын;

кәсіби қызмет саласындағы тілдік, стильдік сауаттылықтың болуы.

Курсты игеру барысында студенттер **істей білуге тиіс:**

- биология және экология мамандығы бойынша кәсіби қазақ тілі пәнін оқыту кезінде оқыту әдістері мен технологиясын пайдалану;
- кәсіби қазақ тілін оқыту кезінде лексикалық минимумымен жұмыс істей білу;
- кәсіби, іскери қызметте биология, экология мамандығы бойынша мамандық тілін сауатты, мәдениетті жүргізе білу.

▪

6 Пререквизиттер

мамандыққа кіріспе, ботаника, зоология, цитология, генетика, микробиология, экология және тұрақты даму, экологиялық аудит, экотоксикология.

7 Постреквизиттер

өсімдіктер физиологиясы, жануарлар физиологиясы, өсімдіктер, жануарлар, микроорганизмдердің биоалуантүрлілігі, өсімдіктер экологиясы.

8 Тақырыптық жоспар

№ р/с	Тақырыптардың атауы	Сабақ түрлері бойынша байланыс сағаттарының саны	
		Тәж.	СӨЖ
1	Кіріспе. Кәсіби қазақ тілінің негіздері. Кәсіби мәтін. Биология және экология тақырыптарына кәсіби қазақ тілінде талдау жасау.	5	10
2	Терминдік сөздер. Маман саласындағы терминдер мен ұғымдар. Биологиялық, экологиялық терминдік сөздер. Биология және экология саласындағы терминдер мен ұғымдар. Жасуша, ағза. Аутэкология, Синэкология, Демэкология – экологияның бөлімдері туралы мәтіндерден терминдерді теріп жазып, мақал-мәтелдер құрастыру.	5	10
3	Кәсіби қазақ тілі және стиль нормалары. Кәсіби қазақ тілінде жасуша, ұлпа, морфология, анатомия, физиология, аутэкология, синэкология, демэкология бөлімдерін пайдалана отырып стильді нормаларды қалыптастыру.	5	10
4	Кәсіби қазақ тілінде қолданылатын кәсіби сөздердің жиілігі. Адам, өсімдік, жануар, микроағзалар, экожүйе, популяция, биоценоз, биогеоценоз тақырыптарында жиі кездесетін сөздерді қазақ тіліндегі сөйлем мүшелеріне талдап, сөзжұмбақ құрастыру.	5	10

5	Кәсіби экологиялық сөздердің қазақ тілінде айтылуы мен жазылуын үйрену.	5	10
6	Қазіргі уақыттағы биологиялық және экологиялық мәселелерді білу және оларға байланысты мәтіндерді жинақтау, глоссарий құрастыру.	5	10
	БАРЛЫҒЫ :	30	60

9 Пәннің қысқаша мазмұны

мамандығына сәйкес білімді игеріп, дүниетанымдық ой-өрісін дамытуды қазақша тілдік деңгейде меңгеру

10 Курс компоненті

Тәжірибелік сабақтардың мазмұны

1 тақырып. Кіріспе. Кәсіби қазақ тілінде биологиялық жүйелердің ұйымдастырылу деңгейлерін, организм және оның тіршілік ету жағдайларын, экологиялық факторларды және олардың жіктелуін, Ю.Либихтың минимум заңын, В.Шельфордтың толеранттылық заңын, стенобионттық және эврибионттық организмдерді, популяциялар экологиясы-демэкология, Олли принципін, қауымдастықтар экологиясы-синэкологины, биоценозды, биогеоценозды, экожүйе туралы негіздер. Кәсіби мәтіндер құрастыру.

2 тақырып. Терминдік сөздер. Маман саласындағы терминдер мен ұғымдар. Биология мен экологияның негізгі ұғымдары; ағза, ұлпа, жасуша, генетика, микробиология, ботаника, зоология, өсімдіктер физиологиясы экология, тұрақты даму, аутэкология, демэкология, синэкология, экологиялық, антропогендік факторлар, биомасса, популяциялық динамика, нейтрализм, комменсализм, протооперация, мутуализм, жыртқыштық, паразитизм, түр, бәсекелестік, қауымдастық, Линдеман энергиясы, биосфера терминдер мен ұғымдарды кәсіби қазақ тілінде түсіндіру.

3 тақырып. Кәсіби қазақ тілі және стиль нормалары. Жасушаның құрлысы мен органоидтары. Ұлпаның жіктелуі мен атқаратын қызметі. Белок, май, көмірсулардың жіктелуімен атқаратын қызметтері. Табиғи ресурстар олардың жіктелуі. Табиғатты ұтымда пайдалану, аз қалдықты және қалдықсыз технологиялар ұғымдарын кәсіби қазақ тілінің стильдік нормаларына сай толтыруға үйрету.

4 тақырып. Кәсіби қазақ тілінде экологияда жиі қолданылатын сөздерге сипаттама беру. Морфология, анатомия, физиология, жасуша, ұлпа, мүше, адам, өсімдік, жануар, микроағзалар, экожүйе, популяция, биоценоз, биогеоценоз, абиотикалық, биотикалық, антропогендік факторлар, урбанизация сияқты жиі қолданылатын сөздермен жұмыс жасау.

5 тақырып. Қоршаған ортаның күйін бағалаудың әдістері мен критерилері. Жасушааралық байланыс. Органикалық және бейорганикалық заттардың маңызы және атқаратын қызметі. Физиологиялық құбылыстар. Фтосинтез. Автотрофтылар, гетеротрофтылар, сапротрофтылардың атқаратын қызметі. Экологиялық мониторинг, ұйымдастырылу принциптері. Химиялық, физикалық, химиялық, биологиялық мониторинг. Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау саласындағы заңдары, экологиялық білім және экологиялық тәрбие туралы ұғымдардың қазақ тілінде айтылуы мен жазылуын үйрену.

6 тақырып. Қазіргі уақыттағы биологиялық және экологиялық мәселелер; жер сілкінісі, озондық тесіктер, қышқылдық жауын-шашындар, ядролық полигондар, Арал теңізінің мәселелері, көшетхана эффектісі тақырыптарына байланыста мәтіндер жинау.

Әдебиет: [1-27]

қатысу мен дайындық	Макс. балл	5	5	5	7	7	7	7		
Курс тақырыптары бойынша ағымдағы бақылау	Тақ/п №								1-7	100
	Бақылау түрі								МБ1	
	Макс. балл								100	
2 межел (7 семестр)										Барл
Жұма		8	9	10	11	12	13	14	15	
Жұма бойынша ең жоғары балл		12	12	12	12	12	12	14	14	100
Сабаққа қатысу мен дәріске дайындық	СӨЖ түрі	ҮТ 8	ҮТ 9	ҮТ 10	ҮТ 11	ҮТ 12	ҮТ 13	ҮТ 14	ҮТ15	16
	Бақылау түрі	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	
	Макс. балл	2	2	2	2	2	2	2	2	
Тәжірибелік сабақтарға қатысу мен дайындық	СӨЖ түрі	ПС 8	ПС 9	ПС 10	ПС 11	ПС 12	ПС 13	ПС 14	ПС15	42
	Бақылау түрі	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	СҚ	
	Макс. балл	5	5	5	5	5	5	6	6	
СОӨЖ сабақтарға қатысу мен дайындық	СӨЖ түрі	К8	К 9	К 10	К 11	К 12	К 13	К 14	К 15	42
	Бақылау түрі	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	Қ	
	Макс. балл	5	5	5	5	5	5	6	6	
Курс тақырыптары бойынша ағымдағы бақылау	Тақ/п №								8-15	100
	Бақылау түрі								МБ2	
	Макс. балл								100	

Шартты белгілер. ҮТ№1 – №1 үй жұмысы, СҚ – оқу үрдісіне қатысу, ПС№1 – №1 зертханалық сабаққа дайындық, К№1 – конспект №1, Қ – конспектті қорғау, МБ1 – №1 межелік бақылау.

Кафедра отырысында ұсынылған «___» _____ 2012ж. Хаттама № ____.

Кафедра меңгерушісі _____ Жумадина Ш.М. «___» _____ 2012ж.

11 Курс саясаты

Бірігіп жұмыс істеудің арқасында төмендегідей ережелерді орындауға тиістіміз:

- 1 Оқытушы мен студент бір-біріне қайырымды болу.
- 1 Сабақта ережені бұзатын кез келген іс-әрекеттерге шара қолданылады, аудиториядан қуып жіберуге дейін болады.
- 2 Сабақты босатуға, сабаққа кешігіп келуге тиым салынады. Егер белгілі бір себептермен сабақты босатқан жағдайда оқытушыны алдын-ала ескерту қажет.
- 3 Сабаққа белсенді қатысыңдар. Оқытушыға сұрақтар қойыңдар. Сабаққа жай қатысып қана қоймай, әртүрлі сұрақтарды пікірталас ретінде шешуге тырысыңдар.
- 4 Әрбір сабаққа міндетті түрде жауапты дайындадыңдар.
- 5 Сіздердің дайындықтарыңыз бақылау жұмыстары мен тестпен, сұрақтармен тексеріледі.
- 6 Барлық тапсырмалар уақытында орындалуы тиіс.
- 7 СӨЖ уақытынан кеш орындалса, автоматты түрде 2 балл алынып тасталады.
- 8 Семестрде 2 рет жұмыс қорытындысы бойынша оқу үлгерімі бойынша балл қойылады (Рейтинг), максималды – 100 балл. Ол келесі формуламен есептеледі $P_{1,2} = AY_{1,2} * 0,7 + MB_{1,2} * 0,3$
- 9 Екі рейтингтің қорытындысы бойынша емтиханға жіберілу рейтингісін төмендегідей формула мен есептеуге болады $PД = P_1 + P_2 / 2$

Соңғы қорытынды баға төмендегідей негіздер бойынша қойылады:

1. Сабаққа қатысу және дәріс конспектісін тексеру.
2. Дәріс, практикалық, өздік жұмыстарға белсенді қатысып, жауап беру.
3. Білімді шеттік бақылау бойынша тексеру.
4. Емтихан бағасы

Білімді бағалау баллдық-рейтингті жүйемен жүргізіледі, күнтізбелік шаралар бойынша студент өз бағасын өзі шығарып алады. Өзіңе керекті балл жинау үшін практикалық сабақтарға белсенді қатысу керек. Егер осы айтылған жағдайлар жасалмаса, студент семестрдің соңында өткен тақырыптардың барлығын айтуға тиіс. Сонда ғана барып емтиханға жіберіледі.

Емтиханды тапсыру түрі – тестілеу. Емтихан балл түрінде бағаланады. Емтихан сұрақтарын оқытушыдан аласыз және түсініксіз сұрақтарды кеңес ретінде оқытушымен бірігіп отырып талқылайсыз.

Пән бойынша білімнің қорытынды бағасын төмендегідей көрсеткіштер арқылы есептей аласыз:
 $Қ = РД * 0,6 + Э * 0,4$

Негізгі

- 1 Бектұров Ш.К., Бектұрова А.Ш. Казахский язык для всех. Алматы: Атамұра, 2004.
- 2 Бектұров Ш.К., Қазақ тілі. Алматы: Атамұра, 2006
- 3 Оралбай Н., Құрманалиев К. Қазақ тілі. Алматы: Арыс, 2007.
- 4 В.Ю.Франк. Қазақ тілі жоғары сынып оқушылары мен студенттерге арналған. Алматы: Болашақ балапандары, 1999
- 5 Зейнулина А.Ф., Рахимжанов К.Х., Ақошева М.К. Практический курс казахского языка для строительных специальностей. Учебник. – Павлодар, 2003-241 с.
- 6 Зейнулина А.Ф., Балпанов Н.М. Кәсіби-іскери қазақ тілі (Экономика). Павлодар, 2007
- 7 Жұмабаева З.Е. Мемлекеттік кәсіби қазақ тілі дидактикасы (Құқықтану). Павлодар, 2010
- 8 Зейнулина А.Ф., Жұмабаева З.Е., Шаһарман Ә.П., Пазыл Ә.Қ. Іскери-кәсіби қазақ тілі: практикалық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқау. 2009
- 9 Зейнулина А.Ф. Кәсіби қазақ тілі (Ақпараттық жүйелер, Информатика). 2012.
- 10 Оразбаева Ф. Кәсіби қазақ тілі (Медицина). Алматы, 2007
- 11 Қожабаева Қ. Кәсіби қазақ тілі (Автомобильді жөндеу және оған техникалық қызмет көрсету мамандығына арналған оқу құралы), 2010
- 12 Ақжанова А., Өтегенова Қ. Кәсіби қазақ тілі (Экономика, бухгалтерлік есеп және аудит) Астана, 2010
- 13 Төлеуп М.М. Кәсіби бағытталған тілде сөйлеу біліктілігін дамыту: оқу құралы. Алматы, 2005.

Қосымша:

- 14 Мусинов А., ж.б. Қазақ тілі: Студенттерге арналған оқулық/ А.Мусинов, М.Мухаметқалиева, Е.Құдайбергенов. - Алматы, 1995.
- 15 Қазақстан Республикасының Конституциясы. Алматы: «Жеті жарғы» 1998.
- 16 Бектұров Ш.К., Бектұрова А.Ш. Қазақ тілі для начинающих. Алматы: Рауан, 1994.
- 17 Бектұров Ш.К. Читаем газеты на казахском языке. Қазақша газеттерді оқып үйренейік. Алматы: ВШП «Әділет» 1999.
- 18 Белботаев А., Тукебаева Ж. Казахский язык для начинающих /1-3 книги/ Алматы: Қазақстан, 1994.
- 19 Оралбаева Н. Қазақ тілін үйренеміз. Алматы: «Мектеп» 1989.
- 20 Тургамбаева Б., Линко Т. Вы говорите по казахски? /Самоучитель казахского языка/ Алматы: Балауса, 1992.
- 21 Сейіт Кенжеахметов. Қазақтың салт-дәстүрлері мен әдет-ғұрыптары. Алматы: «Ана тілі» 1994.
- 22 Қазақ мақал-мәтелдері. Құрастырған Ж. Малайсарин. Алматы: «Ана тілі», 2003.
- 23 Б.Қ. Капасова, Б.Х. Әбдіжүсіпова Қазақ тілі 10 сынып. Астана: Арман ПВ 2006
- 24 Аханов К. Тіл білімінің негіздері – Алматы: Рауан, 2002
- 25 Қазақ тілінің түсіндірме сөздігі. 10 томдық, Алматы, 1986
- 26 Қазақша-орысша сөздік (50 мыңға жуық сөздер) Алматы «Дайк Пресс», 2002
- 27 Биологиядан қазақша-орысша терминдік сөздіктер жиынтығы. Павлодар, 2008

